

Zpráva o aktivitách faráře pro menšiny Mikuláše Vymětala v roce 2025

I. Úvodem

V roce 2025 jsem se účastnil dosavadních pravidelných aktivit a zároveň se objevily nové úkoly: otázka inkluze lidí s psychiatrickou diagnózou v církvi a lidí zbavených svéprávnosti. Ve zprávě popíšu především různé aktivity pro menšiny, neméně důležitá je však také komunikace uvnitř církve. Provádím ji jak vedením bohoslužeb, přednášením přednášek v různých sborech církve a psaním článků do církevních časopisů a novin, tak také osobními aktivitami a kontakty – setkáváním, telefonováním, komunikací přes maily a facebook. Při těchto kontaktech si vděčně uvědomuji, že prakticky každý sbor naší církve a každý duchovní je v něčem sborem pro menšiny a farářem/farárkou pro menšiny.

1. Celoroční organizačně-realizační aktivity

I. Mezinárodní dny proti rasismu

Loni proběhl čtvrtý ročník Mezinárodních dnů proti rasismu. Tuto aktivitu jsem podrobněji popsal v článku pro Českého bratra, který přikládám. Její rozvoj se daří nejvíce v církvích – k Českobratrské církvi evangelické se postupně připojily také Církev československá husitská, Evangelická církev augsburského vyznání v České republice a Plzeňská diecéze římskokatolické církve. Rozšíření do dalších segmentů společnosti (policie, knihovny, muzea) postupuje pomalu. V roce 2025 jsem v této věci neobtelefonoval jednotlivé duchovní z církví jako v předchozích letech, dospěl jsem však k závěru, že je to i nadále potřebné. Osobně jsem jednal také s představiteli dalších církví a židovského a romského muzea.

II. Klub průkopníků na Zbraslavi

Klub průkopníků na Zbraslavi, který je součástí průkopnické iniciativy v evangelické církvi, fungoval dobře i v době mé nepřítomnosti v Heidelbergu, což mě potěšilo. Koncem roku jsme prožívali dramatické události: po vyvěšení ukrajinské a české vlajky na věž husitského kostela následovaly nenávistné komentáře na stránkách Zbraslavi a také dva noční útoky kamením na kostel. Oprava rozbitých skleněných dveří vyjde na 25 000 Kč. Na její uhrazení jsme ve spolupráci s evangelickým sborem v Braníku vyhlásili sbírku. Celou věc dále důkladně řešíme. Zprávu za loňský rok přikládám.

III. Společné akce zahrnující více menšin

Ze společných aktivit, které nepořádám, ale na nichž se aktivně podílím, připomenu tři:

1. Mezináboženské aktivity hodnotového dialogu, které se konají pod názvem Pod jednou střechou, na nichž se setkávají křesťané, židé, muslimové, buddhisté, ateisté a humanisté.

2. Setkání v rámci Týdne mezináboženské harmonie (na počátku února). Účastní se jich převážně představitelé menších náboženských skupin – muslimové, Obec křesťanů, mormoni, Univerzální federace míru apod. Setkání jsou přátelská, otevřená a reflektovaná.

3. Každoroční konference pořádaná Ministerstvem zahraničních věcí České republiky Intercultural and Interfaith Dialogue. Za konání této konference jsem vděčný především Robertu Řehákovi, pověřenci pro mezináboženský dialog a holocaust.

2. Aktivita ve prospěch jednotlivých menšin

I. Ukrajinci

Ukrajinců je v České republice přes 600 000 a tvoří nejvýznamnější národnostní menšinu. Domnívám se, že integrace ukrajinské menšiny je v současnosti jedním z největších úkolů církví i společnosti. V některých oblastech se daří a společnost již obohacují – například adventistická církev má šest nových ukrajinských sborů a řadu skupin. Každá církev může přispět tím, co umí nejlépe; na supervizi jsme si například uvědomili, že letních evangelických táborů se účastní také ukrajinské děti.

S Ukrajinci jsem byl v kontaktu v Radě vlády pro národnostní menšiny. Na Zbraslavi podporuji místní pravoslavný sbor tvořený převážně Ukrajinci proti tlaku radnice. V potravinové bance máme také ukrajinské skupiny, pro něž mám pravidelně program v ruštině. Třikrát ročně se účastním jako spolupořadatel Modlitby za Ukrajinu (dvakrát v Praze a jednou v Litomyšli). Při všech těchto akcích dochází k postupnému rozvoji – účastní se více lidí z české i ukrajinské strany, a také program je živější.

II. Romové

V loňském roce se Pracovní skupina pro Romy Ekumenické rady církví věnovala rozvoji projektu Romové jsou v církvi vítáni. Jde o dlouhodobý proces, který je potřeba dále podporovat. Další aktivity této skupiny, v níž jsem předsedou, jsou popsány v příložené zprávě. Jako host se účastním setkávání KAPRu – Komise pro pastorační práci s Romy v České republice. Katoličtí křesťané otevření pro Romy narážejí na podobné problémy jako evangelici. Mnozí Romové mají o víru zájem, ale setkávají se s odporem v církvi. Jako farář pro menšiny jsem se soustavně věnoval také pastorační práci s Romy – setkáváním, rozhovorům, návštěvám bohoslužeb, pohřbům a komunikaci přes Facebook.

III. LGBT lidé

V roce 2025 skončila rozhodnutím synodu činnost Komise pro rozhovor s LGBT lidmi v církvi. Nadále jsem vedl rozhovory s mnoha LGBT lidmi a různým způsobem podporoval Sdružení homosexuálních křesťanů Logos – například pořádal mezináboženskou bohoslužbu na Letenské pláni v den pochodu Prague Pride, a účastnil se dalších bohoslužeb a rozhovorů. Aktivně podporuji manželství pro všechny. Vykonal jsem dvě přípravy k uzavření partnerství (dvou židovských mužů a dvou žen) a jeden obřad uzavření partnerství (druhý pár uzavřel partnerství na radnici). V dalších případech jsem zájemcům z řad duchovních zasílal různé liturgie pro požehnání stejnopohlavnímu páru a uzavření partnerství. V roce 2025 jsem vedl také několik rozhovorů s odpůrci stejnopohlavního manželství se snahou o dialog. Tyto rozhovory skončily přátelsky.

Zde zbývá konstatovat, že současné kulturní konflikty a útoky ze strany konzervativců se zaměřují zejména proti trans osobám. Bylo by na místě hledat, jak by se jich mohla církev zastávat.

IV. Židovská menšina

Loni jsem se aktivně podílel na různých podobách židovsko-křesťanského dialogu. V Heidelbergu jsem navštěvoval Hochschule für Jüdische Studien a hovořil s učiteli i studenty. V České republice udržuji kontakt s poměrně velkým okruhem Židů ortodoxních, liberálních i sekularizovaných. V důsledku války v Pásmu Gazy se situace židovské menšiny podstatně zkomplikovala. Své názory, které jsou levicové, v rozhovorech neskrývám. V přátelských kontaktech jsem však jak s levicově, tak pravicově orientovanými židovskými věřícími.

Jako člen řídicího výboru se nadále snažím propagovat Studium in Israel. V roce 2025 byl v rámci tohoto programu jeden český farář na sabatiku v Jeruzalémě. Na stránkách christnet.eu jsem zveřejnil své kázání k Neděli Izraele.

V. Muslimové

V roce 2025 jsem se věnoval jednak křesťansko-muslimskému dialogu, jednak zapojování muslimů do širšího mezináboženského dialogu. Zdařilou akcí byla například iftarová hostina, kterou společně slaví turečtí muslimové z organizace Mozaiky a členové evangelického sboru v Braníku.

Snažil jsem se také o zřízení hřbitova pro muslimy, případně muslimsko-vietnamského hřbitova, a to konkrétními kroky – jednáním v Teplicích, snahou o jednání a návštěvou hřbitova v Berouně. Přes dlouhodobou snahu se však úspěch zatím nedostavil. S řadou muslimských přátel jsem v kontaktu prostřednictvím sociálních sítí.

VI. Lidé s psychiatrickou diagnózou

Lidé s psychickými problémy tvoří nemalou část populace. U části z nich tyto problémy přechází do podoby chronické. Jak přispět k tomu, aby pro tyto naše bližní tvořila církev bezpečné zázemí? Jak může církev přispívat k stabilizaci duševní pohody a duševního zdraví? Otázce inkluze lidí s psychickými problémy v církvi se věnujeme v nově vzniklé skupině, která k tomuto tématu chystá seminář na září tohoto roku.

VII. Lidé zbavení svéprávnosti

Letos mě soud jmenoval opatrovníkem mé příbuzné, která je zbavená svéprávnosti. Pravidelně ji navštěvuji v nemocnici na LDN, kde leží již skoro dva roky. Před studiem teologie jsem rok dělal sanitáře na LDN a nyní si znovu uvědomuji potřebnost péče o naše bližní, kteří jsou z důvodu duševní nebo fyzické nemoci či stáří nemohoucí. O to vděčnější jsem za službu stávajících domovů i stacionářů, které mají dobrou pověst i vznik nových, na němž se podílí církev (v poslední době např. Pomněnka v Novém městě na Moravě a komunitní domov seniorů ve Vendolí).

VIII. Ekologická tematika

Právo na život ve zdravém prostředí patří k základním lidským právům. Svůj pohled na věc jsem realizoval alespoň kontaktem s iniciativou Společný domov, online přednáškou a posudkovou recenzí knihy modliteb Doufat a jednat se stvořením.

IX. Publikační činnost

Součástí služby faráře pro menšiny je také publikační činnost. Koncem roku 2025 vyšla obsáhlá kniha, jíž jsem redaktorem, „Otevřené nebe a otevřená srdce – korespondence Jana Hella“. Podílel jsem se také na knize modliteb „Doufat a jednat se stvořením“ a německém vydání publikace „Romové jsou v církvi vítáni“. Bylo mi zveřejněno celkem asi sedmnáct článků v církevních novinách a sbornících - v časopisech Český bratr, Protestant, Český zápas, Mosty, Unitaria, Bavorský evangelický list na neděli (Evangelisches Sonntagsblatt aus Bayern) a Kazatelské meditace v křesťansko – židovském dialogu. Poskytl jsem rozhovory rozhlasu a TV Noe, i letos vydal Mezináboženský kalendář na rok 2026.

X. Přednášky a výuka

Na pozvání jsem přednášel k různým tématům – převážně ve sborech a účastnil se panelových diskusí. Evangelická mládež mě pozvala k přednášce na téma Ježíš na okraji a k vedení hlavních bohoslužeb na Sjezdu evangelické mládeže.

Pravidelně jednou týdně jsem vyučoval moderní hebrejštinu skupinu farářek a farářů se zájmem o studium v Izraeli a méně pravidelně jsem se sám účastnil online výuky romštiny. Hebrejská skupina je dále aktivní – přichystali jsme například kazatelskou meditaci k bohoslužbě k Mezinárodním dnům proti rasismu.

Učil jsem také v menší míře na ETF UK, kde byl vypsán seminář Pastorage menšin pod mým vedením. Seminář byl spojen s návštěvou židovské, muslimské, romské, ukrajinské a LGBT bohoslužby a následným rozhovorem s účastníky. Kromě toho každoročně vyučuji na Teologii křesťanských tradic Úvod do Starého zákona (8 hodin).

XI. Členství a aktivity v dalších souvisejících organizacích a institucích

Český helsinský výbor

Do této organizace, která vydala mou knihu o lidských právech Svobodní a sobě rovní, jsem v roce 2025 vnesl téma náboženských menšin, konkrétně otázku Svědků Jehovových, kterým hrozila ztráta státní registrace a oficiální zrušení náboženské organizace v České republice. Po důkladném zkoumání, kdy jsem byl v kontaktu i s vrcholnými představiteli této organizace v ČR, se jich Český helsinský výbor zastal. Ke zrušení registrace náboženské společnosti nakonec nedošlo. Sami Svědkové Jehovovi si nepřáli, aby se jich zastávala církev, podporu Českého helsinského výboru však ocenili. Situaci jsem konzultoval s doc. Vojtíškem, odborníkem na sekty. Tématu se věnuje také seriál v časopise Dingir.

Rada vlády pro národnostní menšiny

Na popud zmocněnkyně pro lidská práva Kláry Laurenčíkové jsem byl jako zástupce odborné veřejnosti jmenován do Rady vlády pro národnostní menšiny. V roce 2025 jsem se především orientoval v problematice. Při pravidelných setkáních (přibližně kvartálně) jsem jednal s Michaelem Pelíškem z Židovské náboženské obce a Eugenii Číhalovou z ruské menšiny. Vystoupil jsem dvakrát – podpořil jsem vznik mládežnické sekce a argumentoval dobrou zkušeností z naší církve se zapojením zástupců mládeže do činnosti komisí; dále jsem vznesl dotaz ve věci pravoslavného kostela na Olšanských hřbitovech, který byl odebrán z užívání pravoslavné církve.

XII. Kazatelské, pastorační a další aktivity

Součástí farářské práce je také kázání – pravidelně jsem kázal na Zbraslavi (za rok 2025 celkem 13x), sporadičtěji i na dalších místech, kam jsem byl pozván. V roce 2025 jsem kázal česky, německy a rusky (při pobožnostech pro Ukrajince).

K duchovenské práci patří i práce s jednotlivci – pastorační i jiné rozhovory, v radostných i těžkých situacích, návštěva zdravých i nemocných, katecheze, přípravy na křty, svatby a pohřby. Tyto rozhovory jsem vedl především tehdy, když jsem byl sám osloven – a s výjimkou konfirmačních cvičení jsem vedl všechny typy rozhovorů, vykonal jeden křest, dvě poslední rozloučení a oddal sedmnáct párů.

Cílené osobní rozhovory jsem inicioval a vedl s několika lidmi, kteří jsou aktivní v církvi a v politických názorech mají velmi odlišné názory. Všechny tyto rozhovory byly přátelské a skončily spíše osobním sblížením a porozuměním.

Specifikem služby faráře pro menšiny je, že většina zájemců o rozhovor nejsou členy Českobratrské církve evangelické.

XIII. Ostatní aktivity

Každoročně pravidelně spolupřádám několik akcí a tematických bohoslužeb. V roce 2025 byly většinou dobře navštíveny. Uvedu je zde telegraficky: Akci Mikuláš bez čerta na Smíchově navštívilo celkem 98 dětí z romské i většinové populace. Modlitba za migranty na Mezinárodní den migrantů 18. 12. se konala poprvé mimo kostel – na perónu Hlavního nádraží u sochy Nicholase Wintona. Zazněly při ní modlitby česky, ukrajinsky, anglicky, arabsky a persky a vzbudila zájem médií (Katolický týdeník, Evangelický týdeník, TV Noe), návštěvníků i kolemjdoucích. Alternativní Červená středa, na níž jsme se modlili za všechny pronásledované z náboženských důvodů, se konala v husitském kostele na Vinohradech. Přibližně tisíc účastníků se podílelo na pochodu za zhasnuté dětské životy v Palestině a v Izraeli, který šel z evangelického kostela U Salvátora ke katolickému kostelu nejsv. Salvátora. Pro páry jsem uspořádal tzv. Valentýnskou bohoslužbu. Vánoční krabice od bot na Zbraslavi se konaly díky předchozímu útoku na kostel poprvé pod policejní ochranou.

Poměrně pravidelně jsem se účastnil supervize, převážně u Davida Balcara.

XIV. Co se dařilo a daří méně

Domnívám se, že k hodnotícím zprávám patří i kritický pohled – zde přidávám dva kritické body: Jeden vůči mně samotnému, druhý vůči celé církvi.

V roce 2025 jsem byl poměrně často „mimo aktivní službu“ - v první polovině roku jsem čerpal tříměsíční studijní volno v Heidelbergu a ve druhé polovině roku dočerpával nevybranou dovolenou, což v praxi znamenalo omezení nedělních kázání. Různých aktivit v týdnu jsem se ovšem nadále účastnil. Na aktivity v průběhu roku mi tak zbylo méně času – což znamenalo, že jsem byl méně v kontaktu s jednotlivými sbory v církvi, duchovními a podobně. Chybělo to i mě samotnému a rád bych to v následujícím období dohnal.

Na pohřbu Ivana Štampacha, kdy byl velký sál plný převážně levicově orientovaných křesťanů, jsem si uvědomil, že většina těch, které znám, se institucioním církvím v posledních letech vzdálila. Jako by chyběla určitá rovnováha – v církvích je prostor pro pravicové i centristické názory, levicově orientovaná část společnosti je však centrem kritiky, káže a

přednáší se proti feministkám, aktivistům, lidským právům 2. a 3. generace a podobně. Levicově orientovaní lidé pak necítí církev jako svůj domov. Domnívám se, že i to by se mělo reflektovat.

XIV. Poděkování

Práce faráře pro menšiny by nebyla možná bez podpory na různé úrovni – od mé rodiny, která mě dlouhodobě podporuje, přes vzniklou skupinu na Zbraslavi a církevní ústředí včetně mého přímého nadřízeného, synodního seniora Pavla Pokorného, až po velkou část evangelické církve a mnoho příslušníků menšin i dalších spojenců doma i v zahraničí. Pokud se k nim tato zpráva dostane, rád bych jim těmito řádky projevil svou vděčnost.

V Praze, dne 15. 2. 2026

Dr. Mikuláš Vymětal

Přiložené zprávy a články:

Zpráva komise pro Romy

Zpráva ze studijního pobytu v Heidelbergu

Zpráva Klubu průkopníků

Článek o Mezinárodních dnech proti rasismu